

Adviesmemo Interventierichtlijn wolf-vee

Van	5.1.2.e
Afgestemd met	5.1.2.e
Aan	IPO Wolvenwerkgroep
Datum	01-11-2023
Onderwerp	Interventierichtlijn wolf-vee
Bijlage(n)	1. Interventierichtlijn wolf-vee 2. Checklist wolfwerende afrasteringen

1. Kernboodschap

De interprovinciale uitgangspunten voor de interventierichtlijn wolf-vee waren tot op heden nog niet geactualiseerd. Bijgaand het voorstel hiervoor, daarmee wordt in de uitvoering meer duidelijkheid geboden via een escalatieladder over de handelingen die mogelijk zijn in de verschillende probleemsituaties tussen wolf en gehouden landbouwhuisdieren. Aan de hand van criteria is bepaald wanneer een probleemwolf kan worden gedood. Impliciet ontstaat hiermee een definitie voor "de probleemwolf" ihkv wolf-vee. De feitelijke invulling van de derogatie (vrijstelling of ontheffing) is een provinciale bevoegdheid. Op basis van het interprovinciale beleidskader (Wolvenplan, Addendum en Interventierichtlijnen) kunnen de provincies zelf nadere voorwaarden stellen aan de uitvoering en uitvoerenden.

2. Advies

Het advies aan de IPO wolvenwerkgroep is om:

1. Kennis te nemen van onderstaande voorstellen, deze te bespreken en waar nodig eventuele aanpassingen te verwerken.
2. In te stemmen met de voorgestelde Interventierichtlijn wolf-vee.
3. (In te stemmen met de instructie beoordeling wolfwerende rasters. NB: separaat te bespreken in WWG)

M.b.t. het proces is het voorstel om in deze november vergadering tot een eindadvies te komen voor de AAC LG van 10 januari. E.e.a. afhankelijk van uw opmerkingen. Indien noodzakelijk kan via een mailronde nog een laatste slag gemaakt worden.

3. Aanleiding/context

Op 26 januari 2023 is bestuurlijk besloten om het Interprovinciale Wolvenplan (2019) aan te vullen met een Addendum (actualisatie van subsidieregelingen en tegemoetkoming voor hoefdieren) en aangepaste Interventierichtlijnen (Interventierichtlijnen wolf-mens, wolf-hond en aangereiden wolf). Deze aanvullingen zijn op 13 april 2023 bestuurlijk vastgesteld. Hierbij is medegedeeld dat na ongeveer één jaar een nieuw volledig geactualiseerd Interprovinciaal wolvenplan zou kunnen verschijnen.

Een volledige herziening van het huidige wolvenplan is pas noodzakelijk indien er nieuwe informatie is op basis van onderzoeken of een veranderde juridische status die beleidsmatig gevolgen heeft. Momenteel is niet duidelijk of en wanneer die informatie volgt. Daarom wordt vooralsnog niet ingezet op een nieuw interprovinciaal wolvenplan. Andere nog uit te werken onderdelen worden separaat in afzonderlijke trajecten later uitgewerkt.

Tegelijkertijd is er de bestuurlijke wens geuit om de 'definitie probleemwolf' in het kader van de (tot op heden niet geactualiseerde) "interventierichtlijn wolf-vee" nader in te vullen. Daarnaast is ook invulling gegeven aan een instructie ("checklist") voor de beoordeling van een wolfwerende afrastering.

4. Toelichting/Achtergronden

De hoofdlijn van het beleid blijft hetzelfde omdat het juridisch kader onveranderd is gebleven. Echter op uitvoeringsniveau wordt nu, met de invulling van de interventierichtlijn wolf-vee meer duidelijkheid gegeven binnen het al bestaande beleidskader.

In uitzonderlijke situaties kan er sprake zijn van wolven die minder of niet schuw gedrag vertonen en preventieve maatregelen toch meermaals overwinnen. Voor deze bijzondere situaties voorziet de Interventierichtlijn wolf-vee in mogelijke maatregelen. Opgemerkt zij dat in het eventueel doden van een 'probleemwolf' in de huidige interventierichtlijnen ook al mogelijk was. Dit wordt nu mbt wolf-vee voorzien van heldere criteria (definitie).

Ten opzichte van het voormalige handelingskader is de interventierichtlijn wolf-vee geconcretiseerd op een aantal punten. Uitgangspunt blijft dat er sprake moet zijn van goede beschermende maatregelen bij gehouden dieren en dat er sprake is van herhaaldelijke aanvallen.

Het voorstel voor deze interventierichtlijn wil in specifieke situaties een maatwerkoplossing bieden bij individuele probleemwolven en dient ertoe om tijdig te kunnen ingrijpen en daarbij heldere criteria te kunnen hanteren. Dit is tevens de invulling van wat gezien kan worden als de 'definitie probleemwolf'.

Deze criteria zijn:

1. Het moet gaan om goed beschermd vee dat voldoet aan de technische eisen van een wolfwerend raster (conform adviesnorm zoals in de FaunaPreventieKit van BIJ12 verwoord)
2. Er is sprake van minimaal 2 (of meer) aanvallen binnen een periode van één week.
3. Het gebied waarbinnen de aanvallen zich voordoen ligt binnen één gemeente of in een aangrenzende gemeente.
4. Het afschot beperkt zich tot een straal 1.000 meter vanaf (het perceel van)de aanval(s).
5. De afschotperiode beperkt zich tot een tijdsbestek van 21 dagen na de laatste aanval.

Als hieraan wordt voldaan kan worden besloten tot het verjagen en/of doden van de wolf. De provincie kan hieraan nadere voorwaarden stellen via de toestemmingsverlening.

Essentieel is het uitgangspunt dat het om goed beschermd vee, dus een goed wolfwerend raster, moet gaan. Tegelijkertijd is er een meer gedetailleerde instructie opgesteld als checklist (zie: bijlage 2) voor het beoordelen van de wolfwerendheid van de afrastering. Dit zal bijdragen tot een accuraat oordeel hierover mede omdat dit een eerste vereiste is in de criteria.

Kuddebeschermingshonden

De inzet van kuddebeschermingshonden als preventieve maatregel is niet meegenomen als voorwaarde bij de situaties genoemd onder c en d van de Interventierichtlijn wolf-vee. Voor gescheperde kuddes kan dit een goede toevoeging zijn. Duidelijk is al wel dat de inzet daarvan redelijkerwijs bij de reguliere en hobbymatige dierhouder in Nederland niet als standaard of verplichte preventieve maatregel moet worden gezien. En daarmee ook niet randvoorwaardelijk kan zijn om

tot verdere escalatie over te gaan. Hetzelfde geldt voor ophokken van dieren overdag, uitgangspunt is dat dieren veilig buiten moeten kunnen lopen.

De interventierichtlijn wolf-vee is mede gebaseerd op en afgeleid van in het buitenland (Duitsland¹, Oostenrijk² en Zweden³) gehanteerde overwegingen en vormt de basis om op een bepaalde wijze te kunnen optreden. Dit optreden bestaat er dan uit dat GS een vrijstelling of een ontheffing, bijvoorbeeld aan de Faunabeheereenheid (FBE), verleent om tot afschot over te gaan. Dit is een provinciale en situatie afhankelijke invulling daarbij kunnen nadere voorwaarden gesteld worden aan de uitvoering en uitvoerenden.

De provincies interpreteren de beschikbare informatie zo dat het juridisch relevant is of sprake is van populatiebeheer of dat sprake is van maatwerk voor het ingrijpen bij specifieke probleemsituaties met een individuele wolf.

Voor gerichte en incidentele ingrepen zoals bedoeld in de interventierichtlijnen is het niet van belang of een gunstige staat is bereikt maar enkel of deze ingreep het bereiken van een gunstige staat niet belemmert.

Van een dergelijke belemmering is gezien de groei van de wolvenpopulatie in Nederland (en daarbuiten) redelijkerwijs geen sprake. Er is daarom al eerder in de interventierichtlijnen reeds vanuit gegaan dat ingrijpen bij probleemsituaties met individuele wolven het criterium van de instandhouding niet belemmerend zal zijn. Tegelijkertijd zien we ook dat elders in Europa ruimte is gevonden om in dit kader te kunnen optreden. Mede reden om ook voor de Nederlandse situatie hier op vergelijkbare wijze mee om te gaan.

Het voorstel voor de geactualiseerde interventierichtlijn wolf-vee betekent: snellere procedure, meer bescherming en zekerheid voor dierhouders, doet recht aan de beschermde status van de wolf, het juridisch kader en daarmee de rechtszekerheid voor het bevoegd gezag en consistentie met Europese en nationale regelgeving.

Bovenal kan dit voorstel snel in de praktijk worden gebracht en vereist het naar Duits oordeel geen Europese of nationale wetwijzigingen. Het is daarmee oplossingsgericht, praktisch en doet recht aan een maatschappelijk evenwichtige bescherming van de wolf.

Handelingskader conform Interprovinciaal Wolvenplan 2019:

De onderstaande tabel geeft ter referentie aan hoe het handelingsperspectief wolf-vee in het huidige Interprovinciale wolvenplan (2019) is voorzien. Bovenstaand nieuwe voorstel zal dit vervangen.

¹ [BMUV: Schnellabschüsse möglich machen, Artenschutz wahren](#)

² [Übersicht \(noejagdverband\)](#)

³ [Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures](#)

The ma	Gedrag	Oorzaak	Inschatting	Maatregel
Wolf en vee	Wolf doodt onbeschermd of slecht beschermd vee	Natuurlijk gedrag, wolf maakt geen onderscheid in prooi soort	Ongevaarlijk / oppassen voor specialisatie	Preventieve maatregelen toepassen
	Wolf doodt herhaaldelijk goed beschermd vee en vindt steeds manieren om preventieve maatregelen te overwinnen	Wolf heeft geleerd dat vee makkelijke prooi is	Kritisch, hoge financiële, emotionele en acceptatieschade	Preventieve maatregelen zo mogelijk verbeteren, proberen de wolf negatief te conditioneren, indien geen resultaat de betrokken wolf doden afhankelijk van populatiestatus

5. Proces vervolgstappen

Dit voorstel doorloopt de volgende planning:

23 november WWG

Evt. voor 13 december mailronde;

13 december memo gereed voor AAC LG

(19 december WWG)

10 januari AAC LG

PM: LOW bijeenkomst

1 februari BAC LG vaststelling van de interventierichtlijn wolf-vee

6. Consequenties

De invoering van deze interventierichtlijn biedt meer duidelijkheid in de uitvoering en mogelijkheden op te handelen. Het advies aan provincies is om op een eventuele derogatie te anticiperen en een ontheffing in voorbereiding te nemen, immers in deze situaties dient veelal acuut en adequaat te kunnen worden opgetreden. Kortom een vooraf beschikbare provinciale vrijstelling of een ontheffing die aan de FBE ter beschikking is gesteld is daarbij een voorwaarde.

7. Financiën

Dit voorstel heeft geen directe financiële consequenties.

8. Risico's/kanttekeningen

Bij de bekendmaking zijn verschillende reacties en daarmee samenhangende publiciteit te verwachten.

Bij het verlenen van de provinciale toestemming en/of de uitvoering van deze richtlijn zullen naar verwachting juridische procedures te verwachten zijn.

9. Communicatie

Na vaststelling zal de richtlijn wolf-vee (door de BAC LG) op de website van BIJ12 worden bekend gemaakt en zal hierover een persbericht worden opgesteld.